78rb; VD38, f. 70va; SG670, p. 140; P9629, f. 12r; Bcan4, f. 65v; E97, f. 40va; P102; BII13, f. 65va; S105, f. 56r

[a]INCIPIT[b] [c] EPISTOLA DECRETALIS ZEPHE<N442, f. 36vb>RINI[d] PAPAE DE CAUSIS INFRA INSERTIS[e].

Bcan4: I

P102; BII13: I Quod episcoporum sit inlicita prohibere et sequenda docere

<VD38, f. 71ra> [H. 1] Zepherinus[f] [g] Romanae urbis archiepiscopus omnibus per Siciliam[h] constitutis episcopis[i] in domino salutem.

Divinae circa nos gratiae memores esse <V630, f. 38ra> debemus, <I83, f. 78va> qui[j] nos per dignationis suae misericordiam <SG670, p. 140b> ob hoc ad fastigium[k] [l] sacerdotale provexit[m] [n], ut mandatis ipsius inhaerentes[o] [p] et in quadam sacerdotum eius speculatione[q] constituti prohibeamus

---

4 a *In P9629 sind einige Passagen des Briefes wegen Beschädigung der Handschrift nicht lesbar; diese sind im Text durch [...] gekennzeichnet* | b *am Rande* DECRETA ZEPHERINI *korr. aus* DECRETA ZEPHIRINI *P9629* | c *Überschrift*] EPISTOLA ZEPHYRINI PAPAE UT OPPRESSI AD SEDEM APOSTOLICAM APPELLENT *SG670;* CAP. XIII Decreta zepherini papę de episcopali accusatione ut non minus quam a LXXIIbus testibus idoneis comprobetur et ut accusatus XIIcim iudices coepiscopos eligat qui causam suam audiant et discutiant et si eiectus a sede aut propriis rebus et facultatibus privatus fuerit restituantur ei omnia et sedes et facultates et sic postea canonice vocetur *E97;* Incipiunt decreta Zepherini papae *P102; BII13; Überschrift fehlt S105* **5** d ZEFERENI *O93;* ZEPHIRINI *VD38;* ZEPHERINI *korr. aus* ZEPHIRINI *P9629* **6** e INFERTIS *V630* **10** f *am Rande drei Punkte N442* | g Zeferinus *O93;* ZEPPHERINUS *V630;* Zeppherinus *P9629;* ZEPHYRINUS *SG670* **11** h siliciam *SG670; S105* **12** i episcopis *fehlt I83*; VD38, *SG670; Bcan4; P102; BII13; S105* **14** j quae *V630; I83; VD38, SG670; S105;* qui *korr. aus* quę *Bcan4* **16** k *am Rande* ad sumitatem *VD38* | l fastigium *korr. aus* fastagium *V630* | m *interlinear* deduxit *VD38* | n pervexit *I83; Bcan4* **17** o *interlinear* sociati *VD38* | p adherentes *E97* **18** q *am Rande* visione aspectu *VD38*

---

1. Zepherinus-Brief,13–19 Divinae … doceamus] init. ep. Hilar. ep. ad Acacium (H. no. 76). Cf. Fab. 25, Marcelli 1, Pelag. II. pp. ep. 3.

---

1. Zepherinus-Brief,13–19 Divinae … doceamus] **Polycarpus IV,4,2** (*Rubrik*: Zepherinus papa omnibus Sicilie episcopis). **13–25** Divinae … appareatis] **Coll. Ans. ded. II, 123**; **Coll. Ans. ded. III 59**.

illicita[r] et sequenda doceamus. Sicut[s] stellas caeli non exstinguit[t] nox, sic[u] mentes fidelium[v] inhaerentes[w] [x] firmamento[y] sanctae scripturae non obscurat mundana iniquitas. Idcirco meditari vos[z] oportet[a] scripturas[b] et praecepta divina, quae in scripturis continentur, diligenter attendere, ne transgressores legis[c] dei, sed impletores appareatis.

V630: De accusatis episcopis et de LXXII testibus regulariter examinatos

VD38; BII13: Item de eadem re zepherinus in prima epistola ita ait

Bcan4: II

P102 BII13: II Qualiter accusatus episcopus discutiendus sit aput patriarchas vel primates et quot[d] testibus convinci debeat

S105: Nullum episcopum leviter damnandum

[H. 2] Patriarchae[e] vero vel primates accusatum

---

19 r *am Rande* peccata quę facere non licet *VD38* | s *am Rande* Nota *V630* **20** t extingit *P9629* | u si *Bcan4* | v infidelium *BII13* | w *interlinear* sociati *VD38* | x adherentes *E97* **21** y *interlinear* firmitatis *VD38* **22** z vos *fehlt SG670* | a oportet] oportet et *V630* | b scriptura *O93;* scripturam *V630; I83*; *Bcan4; E97; S105; scripturarum P9629 ; I83; scripturam korr. aus scriptaram SG670* **24** c legis *korr. aus* legi *P9629* **32** d quod *P102* **34** e *am Rande drei Punkte N442; am Rande* Nota *E97*

19–22 Sicut…iniquitas] Prosp. Aquit. s. 120. **34–42** Patriarchae…testes] c. 1. (bis) Angilr. aut Ben. I. 308. II. 398. III. 170. (interpr. c. 1. C. Th. IX. 40). Fel. I. pp. 4, Iul. 12.

19–22 Sicut…iniquitas] **Gratian D. XXXVIII, c. 8**. **34–42** Patriarchae…testes] **Polycarpus I,6,6** (*Rubrik*: Zepherinus. Cap. II; 37 reum seipse] se ipse reum). **34–43** Patriarchae…fuerunt] **Ivo, Pan. IV,135** (*Rubrik*: In decr' Zepherini, cap. i Zepherinus Romane urbis archiepiscopus omnibus episcopis; 34 vero *fehlt*; 36 apostolica] apostolica fuerint; 42 qui] Qui nimirum testes; 44f. eligere praecepit] elegit). **34–45** Patriarchae…praecepit] **Coll. Ans. ded. III,142**; **Burchard I, 154**. **34–45** Patriarchae…LXXII] **Coll. Ans. ded. I,54**; **Coll. Ans. ded. I,78**; **Sentenzen c. 84**; **Anselm v. Lucca III,66**; **Polycarpus V,5,2** (*Rubrik*: Zephirinus Romane urbis archiepiscopus omnibus episcopis; 34 vero *fehlt*; finitivam] finitam; 36: apostolica] apostolica fuerint; 37: reum] per; 42: qui] qui nimirum testes; 44f.: eligere praecepit] elegit). **34–102** Patriarchae…terminetur] **Ivo, Decr. V,245** (*Rubrik*: Omnibus episcopis per Siciliam. Quomodo quo testimonio faciendum sit iudicium super episcopum. Zephirinus XIV a Petro papa in primo decretali suo; 74 suas dominus] Dominus suas; 80f. non a ... iudice] a ... iudice non). **34–105** Patriarchae…fulciatur] **Ps.-Remedius c. 40** (Rubrik: Episcoporum testes quot esse debeant et ne absens quisquam iudicetur. Ex epistola Zepherini papae omnibus per Siciliam constitutis; 42 minori] minores; 43 fuerunt *fehlt*; 43 ad *fehlt*; 59 quispiam] quispiam nec; 73 Accusatores ... careant] Accusator ... careat; 90f. vel iudicetur *fehlt*; 102

discutientes episcopum non ante sententiam proferant finitivam[f] [g], quam apostolica fulti aucto<BII13, f. 65vb>ritate[h] aut reum[i] seipse confiteatur[j] <S105, f. 56r> aut

BII13: qualiter convinci debeant episcopi quod non minus quam septuaginta III dicentur testibus

per innocentes et[k] regulariter examinatos[l] convincatur testes, qui minori[m] non sint numero, quam illi[n] discipuli fuerunt, quos dominus ad[o] [p] adiumentum apostolorum[q] eligere <VD38, f. 71rb> <SG670, p. 141a> praecepit, id est LXXII[r].

O93: detractores episcoporum

P9629: Episcopos nonnisi ab apostolica sede damnandos

N442: De detractoribus episcoporum

I83: De detractionibus episcoporum

Bcan4: III De detractionibus episcoporum et quod detractor episcopum accusare non potest

P102; BII13: III Qui sint submovendi ab accusatione vel testimonio episcoporum

S105: Detractores accusare non posse

[H. 3] Detractores[s] quoque, qui[t] divina auctoritate eradicandi[u] [v] sunt, et auctores[w] inimicorum ab

---

36 f *interlinear* finem habentem *VD38* | g finitimam *korr. aus* finitivam *V630* **37** h auctoritatem *P102* | i reum *korr. aus* rerum *BII13* | j confiteatur *korr. aus* confiteantur *P102* **41** k aut *VD38; P102; BII13* | l *interlinear* inquisitos *VD38* **42** m minores *SG670; S105* | n illi] illi septuaginta duo *I83; Bcan4* **43** o ad *fehlt S105* p ad adiumentum *korr. aus* adiumentum *V630; SG670* **44** q apostorum *S105* **45** r LXXIII *I83* **55** s *am Rande drei Punkte N442* | t qui *fehlt VD38* **56** u *interlinear* destruendi *VD38* | v erandicandi *P9629* | w fautores *N442*

42–45 qui… LXXII] conc. II. Rom. sub Silv. c. 3. (Mansi 2, 623). Cf. excerpt. Silv. 2. **55–57** Detractores… testimonio] Cf. Fel. I. pp. 2, Iul. 12.

---

terminetur] determinetur). **34–125** Patriarchae… reliqua] **Bonizo IV,57** (37-96: aut reum – discernatur *fehlt*; 102-105: Nec – fulciatur *fehlt*; 107-115: eius – episcoporum *fehlt*). **34–45** primates… praecepit] **Bonizo III,60**. **34–102** primates… terminetur] **Coll. trip. A 13,1** (*Rubrik*: Omnibus episcopis per Siciliam. Quomodo, quo testimonio faciendum sit iudicium super episcopum Zepherinus xiiii a Petro in primo decretali suo; 74 suas dominus] Dominus suas).

55–57 Detractores… testimonio] **Gratian C. III, q. 4, c. 10**. **55–61** Detractores… dispereat] **Coll. Ans. ded. III,49**; **Coll. Ans. ded. III,94**. **55–68** Detractores… teneatur] **Anselm v. Lucca III,35** (Inskription: Eiusdem [= Eusebius]; 56: auctores] fautores).

episcopali submovemus[x] accusatione vel testimonio,

P9629: Detractores episcoporum

nec[y] <E97, f. 40vb> summorum quispiam[z] <I83, f. 78vb> minorum accusationibus impetatur[a] aut dispereat[b].

Bcan4: IIII

P102; BII13: IIII Ut in re dubia certa non iudicetur sententia neque absens aliquis[c] iudicetur

S105: ne absens iudicetur

[H. 4] Neque in re[d] dubia certa iudicetur[e] sententia[f], nec ullum[g] iudicium nisi ordinabiliter[h] habitum[i] teneatur. Absens[j] vero nemo iudicetur, quia et divinae et humanae hoc prohibent leges.

Bcan4: V

P102; BII13: V De accusatoribus episcoporum et ut sententia non suo iudice dicta nullum eorum constringat

[H. 5] Accusatores[k] [l] autem eorum omni careant[m]

---

57 x *interlinear* repellimus *VD38* **59** y *am Rande* z *V630* | z quispiam] quispiam nec *SG670; S105* **60** a impediatur *VD38; BII13;* impetatur korr. aus imperatur SG670; impediatur korr. aus impetatur Bcan4; impediatur korr. aus ipediatur P102 **61** b disperat *O93;* desperet *V630; P9629; E97*; *disperdat I83; Bcan4* **64** c aliquis *korr. aus* aliquid *P102* **66** d rem *SG670* | e iudicentur *I83* | f sententiam *P102* **67** g ullum *korr. aus* ullo *S105* | h ordinabiter *P9629* | i *interlinear* factum *VD38* **68** j *am Rande* Nota *V630* **73** k Accusator *O93; N442; I83; SG670; S105;* Accusatores *korr. aus* Accusator *Bcan4* | l Accusator autem *korr. aus* Accusator *O93;* Accusator *I83* | m careat *korr. aus careant N442; careat I83; SG670; S105;* careant *korr. aus* careat *Bcan4*

59–61 nec…dispereat] Ben. I. 397. II. 381. Cf. Fel. I. pp. 2, Iul. 12. (Clem. 33. 42, Sixt. II. pp. 8, Marcellini 3, Iul. 5, 19). **66** **66** Neque… sententia] Greg. M. ep. X, 29. (2,1060). Cf. Fel. I. pp. 2, Iul. 12. **67–68** nec…teneatur] Greg. M. ep. XIII, 45. (2, 1251). Cf. Fel. I. pp. 2, Iul. 12. **68** **68** Absens…iudicetur] Ben. I. 311. 391. II. 360. 399. (1. Rom. Visig. Pauli rec. sent. V. 5.9). **73–74** Accusatores…suspicione] Ben. I. 401. tit. Cf. Fel. I. pp. 12, Iul. 18, Fel. II. pp. 12. xii. 15.

59–60 summorum…impetatur] **Gratian C. II, q. 7, c. 11** (60: accusationibus] accusationibus non). **59–69** summorum…leges] **Sentenzen c. 66** (60: accusationibus] accusationibus non); **Anselm v. Lucca III,58** (60: accusationibus] accusationibus non); **Polycarpus V,1,12** (*Rubrik*: Zephirinus Romane urbis archiepiscopus omnibus episcopis; 60: accusationibus] accusationibus non). **66–68** Neque… teneatur] **Coll. Ans. ded. III,191**. **68–69** Absens…leges] **Coll. Ans. ded. III,185**; **Gratian C. III, q. 8, c. 1** (s. auch 72-101) (70: hoc – leges] leges hoc prohibent); **Gratian C. III, q. 9, c. 13** (69: vero *fehlt*). **73–102** Accusatores…terminetur] **Gratian C. III, q. 8, c. 1** (s. auch 67-68).

suspicione[n], quia columnas suas dominus firmiter[o] stare voluit[p],

P9629: Ne absens iudicetur

non[q] [r] a[s] quibuslibet[t] agitari.

I83: Quot iudices episcopum iudicare debeant

S105: De iudicibus eligendis

Nullum namque eorum sententia[u] non[v] [w] [x] a[y] suo iudice dicta constringat, quia et leges saeculi id ipsum fieri praecipiunt.

V630: XII iudices quilibet episcopus accusatus si necesse fuerit eligat

Bcan4: VI Quot[z] iudices episcopum iudicare debeant

P9629: De iudicibus erigendis

BII13: qui iudices episcopum iudicare debeant

Duodecim[a] [b] enim iudices quilibet episcopus accusatus, si necesse fuerit, eligat, a quibus eius causa <Bcan4, f. 66r> iuste[c] iudicetur, nec prius <SG670, p. 141b> audiatur <BII13, f. 66ra> aut excommunicetur[d] [e] vel[f] iudicetur, quam ipsi per[g] se[h] eligantur et

P102: De vocatione

---

74 n suspicione *korr. aus* suspectione *BII13* | o firmiter *korr. aus* firmetur *S105* **75** p voluerat *korr. aus* voluerit *SG670;* voluerit *S105* **77** q nec *SG670* | r non a] nam *O93;* non a *fehlt V630* | s a *fehlt P9629* | t quibusdam *I83* **80** u sententiam *P102* | v non *fehlt V630* | w non a] nam *O93;* non a *korr. aus* non *P9629* | x non a sua iudice] a sua iudice non *E97* | y a *fehlt VD38; P102; BII13* **85** z Quod *korr. aus* Quod *Bcan4* **88** a *am Rande drei Punkte N442; am Rande* Nota *E97* | b Christi *N442; VD38; P102;* duodecim *korr. aus* duod *BII13* **90** c iuste *fehlt P102* **91** d excommunicetur vel iudicetur *korr. aus* excommunicetur *P102* | e excommunicetur vel iudicetur, quam ipsi per se eligantur] excommunicetur quam ipsi per se eligantur *korr. aus* excommunicetur *S105* | f vel iudicetur *fehlt SG670; S105* **92** g per se *fehlt V630* | h sese *korr. aus* se *SG670*

74–77 quia…agitari] sec. conc. Par. a. 829. lib. I. c. 4. aut Ben. I. 315. Cf. Anacl. 20, Sixt. II. pp. 4, Iul. 18, Fel. IV. pp. ep. 1, Pelag. II. pp. ep. 3. **80–81** Nullum…constringat] Ben. III. 347 aut c. 37 Angilr. (c. 2 C. Th IV. 16). Cf. Fab. 29, Euseb. 17. Iul. 18, Sixt. III. pp. ep. **88** **88** Duodecim…iudices] 12. conc. Carth. (D.) aut Ben. II. 307. Cf. Anacl. 15.

80–105 Nullum…fulciatur] **Anselm v. Lucca II,37** (80: namque eorum] episcoporum). **88–96** Duodecim…discernatur] **Coll. Ans. ded. III,126** (88: Duodecim] Episcopos). **88–105** Duodecim…fulciatur] **Sentenzen c. 97** (103f. sicut ... est *fehlt*); **Anselm v. Lucca III,41** (103f. sicut ... est *fehlt*); **Polycarpus V,5,3** (*Rubrik*: Zephirinus Romane urbis archiepiscopus omnibus episcopis; 91f. vel iudicetur *fehlt*; 103f. sicut ... est *fehlt*); **Gratian C. V, q. 4, c. 2** (103f. sicut ... est *fehlt*).

regulariter vocatus[i] ad suorum primo conventum[j] episcoporum per eos eius causa iuste audiatur et rationabiliter discernatur[k].

P9629: De iudicis episcoporum

Bcan4: VII

P102; BII13: VI Ut post examinationem accusati episcopi legitimam finis eius causae ad sedem apostolicam deferatur

[H. 6] Finis vero eius[l] causae ad sedem apostolicam deferatur, ut ibidem terminetur. Nec antea finiatur[m], sicut ab apostolis vel successoribus eorum <VD38, f. 71va> olim statutum est, quam eius auctoritate fulciatur[n]. Ad[o] eam[p] quoque ab omnibus, maxime tamen ab oppressis, <N442, f. 37ra> appellandum est et concurrendum quasi ad matrem, ut eius uberibus nutriantur,

BII13: De septuaginta duobus

auc<I83, f. 79ra>toritate defendantur[q] <P9629, f. 12v> et a suis op<V630, f. 38rb>pressioni[bus releventur,

BII13: De detractoribus episcoporum

quia non potest nec debet mater oblivisci filium suum.

Iudicia enim] episcoporum maioresque eccl[esiae causae

BII13: Quod detractor episcopum accusare non possit

a[r] [s] sede apostolica et non ab alia, sicut apostoli et[t]

---

94 i vocatur *P9629;* vocatos *E97* | j conventu *I83; Bcan4; P102* **96** k discernatur *korr. aus* discernantur *P9629* **101** l eius *fehlt BII13* **102** m finietur *I83* **105** n *am Rande* firmetur *VD38* | o *am Rande* Nota *E97* | p ea *O93; P9629* **110** q defendantur *korr. aus* defendatur *SG670;* defendatur *P102* **118** r a *fehlt O93; VD38* | s a sede apostolica] ad sedem apostolicam *SG670; S105* | t et sancti successores eorum cum aliis episcopis statuerunt, sunt terminandae] apostoli et sancti successores eorum cum aliis episcopis statuerunt sunt terminanda *korr. aus et minanda V630*

113–114 quia…suum] Ies. XLIX. 15. **115–120** Iudicia…terminandae] sec. Innoc. I. ep. ad Vict. Rothom. c. 3. (H. no. 7.) aut Ben. II. 381. III. 109. Cf. Anacl. 17, 34. Gai. 7. Marcelli 2. Iul. 5. Vigil. 7. Pelag. II. pp. ep. 1.

101–125 Finis…caelis] **Coll. Ans. ded. I,16**. **105–114** Ad…suum] **Gratian C. II, q. 6, c. 8** (105: eam quoque] Romanam ecclesiam). **105–125** Ad…caelis] Sentenzen c. 3 (105: eam quoque] Romanam ecclesiam; 118-120: sicut – statuerunt *fehlt*); **Anselm. v. Lucca II,6** (105: eam quoque] Romanam ecclesiam; 118-120: sicut – statuerunt *fehlt*).

sancti successores eorum cum alii]s[u] episcopis[v] statuerunt, sunt terminan[dae[w], quia, licet in alios[x] <SG670, p. 142a> transferatur[y] episcopos, beato tamen apostolo Petro dictum est:] Quaecumque[z] ligaveris super terram[a], erunt[b] [c] ligata et[d] [in caelis, et quaecumque[e] solveris super terram, eru]nt soluta et in caelis, et reliqua.

<S105, f. 56v> Privilegia, quae soli[f] huic sanctae sedi[g] concessa sunt et [in[h] constitutis apostolorum eoru]mque[i] successorum[j] aliis quamplurimis <BII13, f. 66rb> cum eis concinnantibus[k] habentur inserta[l].

P9629; S105: De canonibus apostolorum

N442: Mentio canonum apostolorum

Sexaginta[m] enim apostoli sententias praefixerunt[n] [o] cum aliis quamplurimis episcopis et servandas[p] censuerunt[q] [r].

Bcan4: VIII

P102; BII13: VII Quod peccatum sit occulta alieni cordis temere iudicare

---

119 u aliis episcopis] apīs *SG670;* apostolis *korr. aus apīs S105* v episcopis *fehlt E97* **120** w terminandae *korr. aus* minandae *O93* | x alios] alios id *korr. aus* alios *SG670* **121** y transferatur *korr. aus* transferator *V630* **122** z Quodcumque *P9629* **123** a terram, erunt ligata et in caelis, et quaecumque solveris super terram] terram erunt ligata in caelis et quaecumque solveris super terram *korr. aus* terram *SG670* | b erunt *korr. zu erit VD38* | c erunt ligata et in cęlis et quęcunque solveris super terram erunt *korr. aus* erunt *E97* | d et *fehlt SG670* **124** e quodcumque *S105* **126** f soli *korr. aus* sola *P9629* (*zuvor* sola huic *korr. aus* sola) **127** g sedi *korr. aus* sedis *P102* | h hi *S105* **128** i que *VD38* | j successorum] successorum et *P102* **129** k *am Rande* consentientibus *VD38* | l *interlinear* iniuncta *VD38* **132** m LXXta *I83;* LXXa, *interlinear* vel XII *SG670;* LXX *Bcan4;* LXXa *S105;* lex *P102;* Sexaginta *fehlt*, *am Rande* i. LXX i. LXā *BII13* | n *interlinear* firmaverunt *VD38* | o profixerunt *P9629* **133** p servanda *V630; P9629; I83; VD38; P102; BII13; S105;* servanda *korr. aus servan SG670* **134** q *interlinear* statuerunt *VD38* | r censuerunt *korr. aus* consuerunt *Bcan4;* consuerunt *S105*

122–125 Quaecumque…caelis] Matth. XVI. 19.

126–134 Privilegia…censuerunt] **Polycarpus III,20,10** (*Rubrik*: Zepherinus papa omnibus Sicilie episcopis; 132 Sexaginta] Quinquaginta). **132–134** Sexaginta…censuerunt] **Ivo, Pan. II,105** (*Rubrik*: Zepherinus papa episcopis per Siciliam; 132 enim *fehlt*); **Gratian D XVI, c. 2** (132: praefixerunt] praescripserunt).

[H. 7] De[s] occultis enim cordis alieni temere[t] iudicare peccatum est, et[u] eum, cuius non[v] videntur[w] opera nisi[x] bona[y], iniquum est ex[z] suspicione <E97, f. 41ra> repraehendere, cum eorum, quae hominibus sunt incognita, solus[a] deus iudex sit. Ipse[b] vero[c] novit[d] abscondita cordis et non alius.

Iniusta[e] enim iudicia ab omnibus[f] caven<VD38, f. 71vb>da sunt, maxime tamen <I83, f. 79rb> a servis dei[g]. Servum[h] autem dei[i] non oportet litigare[j] nec[k] quemquam damnare.

Bcan4: VIIII

P102; BII13: VIII Quod episcopi a plebibus[l] et clero et domini a servis ferendi[m] sunt[n]

[H. 8] Episcopi namque a[o] plebibus[p] <SG670, p. 142b> et clero[q] [r] et[s] domini[t] a servis ferendi sunt, ut sub exercitatione tolerantiae[u] sustineantur[v] temporalia, sperentur aeterna. Auget enim merita[w] virtutis, quod propositum non violat religionis.

Bcan4: X

P102; BII13: VIIII Ut episcopi satagant succurrere[x] oppressis et liberare eos de manu persequentium

---

138 s *am Rande* Nota *V630; am Rande drei Punkte N442* | t *am Rande* presumtione *VD38* **139** u et *fehlt VD38; P102; BII13* | v non *korr. aus* no *P102* | w videntur *korr. aus* videtur *VD38* **140** x si *I83; Bcan4* | y bona] bona sint *korr. aus* bona *P9629;* bona sint *I83; Bcan4; S105;* bona *korr. aus* bona sint *SG670* | z ut *P102* **142** a salus *S105* | b Ipse *korr. aus* Ipsi *P9629* | c enim *I83* | d novit] novit solus *korr. aus* novit *P9629;* novit solus *I83; SG670; Bcan4; S105* **144** e *am Rande* N *SG670* | f ominibus *BII13* **146** g domini *N442* | h Servus *VD38* | i domini *E97* | j *am Rande* contendere rixari *VD38* | k nec quemquam] nequaquam *S105* **149** l plebis *P102* **150** m feriendi *BII13* | n sint *korr. aus* sunt *BII13* **151** o e *SG670* | p plebimus *I83* **152** q celo *VD38;* clero et *korr. aus* clero *P102* | r clero et domini *korr. aus* clero *S105* | s ut *korr. aus* et *SG670* | t domini *korr. aus* dom *P102* **153** u *interlinear* patientię *VD38* | v sustineant *korr. aus* sustinentur *P9629;* sustineantur *korr. aus* sustineatur *SG670; S105* **154** w meritum *E97;* meritum *korr. aus* merita *P102* **157** x succurrere *korr. aus succurre P102*

138–142 De…sit] Prosp. Aquit. s. 21. Cf. Sixt. II. pp. 7, Euseb. 10, Ioann. I. pp. ep. 1. **142–143** Ipse…cordis] Ps. XLIII. 22. **146 146** Servum…litigare] II Timoth. 11.24. **151–155** Episcopi…religionis] Prosp. Aquit. s. 34. Cf. Pelag. II. p. ep. 3.

138–147 De…damnare] **Coll. Ans. ded. I,32**. **151–155** Episcopi… religionis] **Coll. Ans. ded. I,33**.

[H. 9] Satagendum[y] vobis[z] est, ne aliquis fratrum vestrorum[a] graviter laceretur vel pereat. Succurrere ergo vos oportet oppressis et liberare eos de manu persequentium, ut cum beato Iob dicatis: Benedictio perituri super me veniebat, et cor viduae consolatus sum. Iustitia[b] indutus sum, et vestivi[c] me sicut vestimento[d] <BII13, f. 66va> et diademate[e] iudicio meo. Oculus[f] fui caeco, et pes claudo. Pater eram[g] pauperum et causam, quam nesciebam, diligentissime investigabam. Conterebam[h] molas iniqui et[i] de[j] dentibus eorum auferebam praedam, et reliqua. Vos[k] ergo, qui in speculo[l] a[m] domino estis positi, comprimere[n] et repellere eos summopere[o] debetis[p], qui fratribus insidias praeparant aut in eos seditiones <O93, f. 15ra> et scandala excitant[q]. Facile est[r] <SG670, p. 143a> enim verbo falle<I83, f. 79va>re hominem, non tamen deum. Ideo[s] [t] hos[u] repellere[v] et ab his vos cavere oportet, quatenus extincto[w] <VD38, f. 72ra> funditus[x] huiusmodi caligine[y] lucifer[z] eis[a]

---

159 y *interlinear* Studendum *VD38* | z vobis est] est vobis *V630; P9629; E97* **160** a nostrorum *I83; SG670; Bcan4; S105* **164** b Iustitia indutus sum *fehlt I83; VD38; SG670; Bcan4; P102; BII13; S105* | c vestivit *V630; I83*; *P9629; I83; Bcan4; P102* **165** d vestimentum, *interlinear* o *SG670;* vestimentum *S105* | e *interlinear* corona *VD38* **166** f oculus *korr. aus* oculis *VD38* | g eram *korr. aus* eram claudo *VD38* **168** h Conterebam *korr. aus* Conte *V630* | i et de *korr. aus* et *SG670* | j de *fehlt V630; Bcan4; S105* **170** k *am Rande* z *V630* | l periculo *VD38; BII13;* specula *korr. aus* speculo *SG670;* specula *E97* | m a domino estis *korr. aus* estis a domino *P9629* **171** n comprimere et repellere eos summopere debetis] comprimere et repellere eos summopere debetis debetis *korr. aus* comprimere debetis *S105* | o *am Rande* summo studio *VD38* | p debeatis *VD38* **173** q nutriunt, *interlinear* vel excitant *E97* | r est enim *korr. aus* est *P9629* **175** s *interlinear* al. Ideo hos *Bcan4* | t Ideo] Id est *I83* | u hos] os hos *P9629* | v repellere *korr. aus* pellere *V630* **176** w extinctas *korr. aus* extincto *P9629;* extincta *korr. aus* extincto *N442;* extincta *I83; SG670; Bcan4; P102; BII13; S105;* extincta *korr. aus exincta VD38* **177** x *am Rande* radicitus *VD38* | y *am Rande* erroris obscuritate *VD38* | z *am Rande* gratia dei *VD38* | a nos *N442*

162–169 Benedictio…praedam] Iob. XXIX. 13-17. **170** **170** Vos… positi] Coelest. I. ep. ad episc. per Vienn. pr. (H. no. 34). Cf. Clem. 56, Alex. 15, Ant. 8, Fab. 11, Fel. II. pp. 10. **173–175** Facile…deum] Xysti Pyth. s. 176. Cf. Alex. 18, Ant. 8, Com. 6, Melc. 5. **175–178** Ideo… orietur] sec. conc. Later. 649. secr. II. (Mansi 10, 902). Cf. Ant. 8, Fel. II. pp. 10, ep. Fel. ad Greg.

resplendeat et laetitia orietur[b], sanctissimi fratres. Data XII[c] Kal. Octobris Saturnino et Gallicano[d] vv. cc. conss.

O93, f. 15ra; V630, f. 38rb; N442, f. 37ra, I83, f. 79va; VD38, f. 72ra; SG670, p. 143; P9629, f. 12v; Bcan4, f. 66r; E97, f. 41ra; P102; BII13, f. 66va; S105, f. 56v

---

178 b oriatur *N442; I83; VD38; SG670; Bcan4; E97; P102; BII13; S105; oriatur korr. aus orietur P9629* **179** c XI *O93;* XII *fehlt SG670; S105* | d callicano *VD38*

179–180 Data…conss] Not. cons. desumt. ex c. 1. vit. Zeph. in libr. pontif.